

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2424/2024
24.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Јасмине Стаменковић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца Република Србија, Министарство одбране, ВП ... Ниш, коју заступа Војно правобранилаштво Београд, против туженог АА из ..., кога заступа пуномоћник Ђорђе Трифуновић, адвокат из ..., ради накнаде трошкова школовања, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4414/23 од 11.10.2023. године, у седници већа одржаној 24.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4414/23 од 11.10.2023. године, као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 44719/21 од 13.04.2022. године, исправљеном решењем истог суда П 44719/21 од 21.04.2023. године, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 220.385,53 динара са законском затезном каматом од 10.10.2015. године па до коначне исплате, а одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу исплати износ од још 1.039.673,15 динара, са законском затезном каматом од 10.10.2015. године до коначне исплате. Тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 117.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4414/23 од 11.10.2023. године преиначена је првостепена пресуда Првог основног суда у Београду, исправљена решењем истог суда, у ставу другом изреке тако што је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 1.039.673,15 динара, са законском затезном каматом од 10.10.2015. године до исплате. Преиначено је и решење о трошковима поступка тако што је тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 138.875,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате и

трошкове другостепеног поступка у износу од 11.250,00 динара. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и погрешне примене материјалног права. Тражио је трошкове за састав ревизије.

Испитујући другостепену пресуду у границама ревизијских навода, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, у вези одредбе члана 394. тачка 4. и 383. став 4. ЗПП, на коју се неосновано указује ревизијом туженог. Наиме, тачно је да другостепени суд у образложењу пресуде, образлажући неправилност закључка првостепеног суда да тужени не треба да врати примљену стипендију, навео да је тужени завршио средњу војну школу. Међутим, имајући у виду целокупно образложење пресуде и разлоге на којима је иста заснована, може се закључити да је реч о очигледној омашци. Другостепена пресуда није заснована на тој, како се у ревизији наводи новој чињеници, већ на одредбама Закона о Војсци Југославије и Закона о Војсци Србије, које предвиђају обавезу враћања трошкова школовања. Стога, насупрот наводима ревидента, другостепени суд није утврдио другачије чињенично стање у односу на чињенично стање утврђено првостепеном пресудом.

Према потпуно и правилно утврђеном чињеничном стању, између Генералштаба Војске Југославије као даваоца стипендије и овде туженог као војног стипендисте је дана 28.12.2001. године закључен Уговор о стипендирању. Уговор је за предмет имао стипендирање туженог као ученика другог разреда Гимназије у ..., ради попуне Војне академије Војске Југославије. У уговору су утврђене обавезе војног стипендисте и обавезе стипендитора. Обавезе стипендитора по уговору биле су да војном стипендисти уплаћује месечно стипендију, накнаду за набавку школског прибора, новчану награду за завршетак разреда и накнаду стварних трошкова ако учествује у екскурзији ради посете војној школи за коју се стипендира. Једна од предвиђених обавеза војног стипендисте у члану 3. тачка 5. била је да стипендитору накнади трошкове стипендирања у висини тржишне цене ових трошкова уколико изгуби својство војног стипендисте због неиспуњавања уговорних обавеза (редовно школовање, обавештавање представника стипендитора о постигнутом успеху, остваривање најмање врло доброг општег успеха и оцена најмање 3 из математике и подвргавање контролним лекарским прегледима) или не ступи у војну школу за коју је стипендиран. Члан 5. регулисао је губитак својства војног стипендисте, између осталог, ако једнострано раскине уговор, изгуби право на даље школовање или из других предвиђених разлога. Између Министарства одбране СЦГ и овде туженог као студента је дана 01.10.2004. године закључен Уговор, који је за предмет имао школовање у Војној академији, Одсек ..., Смер ... . У члану 3. су наведене обавезе студента да, између осталог, Министарству одбране СЦГ накнади трошкове школовања ако прекине школовање по личном захтеву, ако изгуби статус студента, ако по завршетку школовања одбије да ступи у професионалну војну службу или ако му професионална војна служба престане по захтеву или због неоправданог изостанка са службе, а у

служби не остане онолико времена колико је предвиђено Законом о Војсци. У члану 4. је наведено да се под трошковима школовања подразумевају сви трошкови исплаћени у току школовања студента на терет средстава којима располаже Војска Србије и Црне Горе, а да се висина трошкова утврђује према важећим прописима на дан престанка својства студента, односно престанка професионалне војне службе.

Тужени је завршио Војну академију 2008. године и ступио је у службу 13.09.2008. године. Дана 30.06.2015. године упутио је тужиоцу захтев да му престане професионална војна служба и по његовом захтеву је донета наредба копнене војске дана 11.08.2015. године, којом је туженом престала професионална војна служба, уз напомену да није испунио обавезу служења у војсци у вези са школовањем. Тужени је наведену Наредбу примио 17.08.2015. године, а формално је разрешен службе решењем ВП од 19.08.2015. године, које је туженом уручено истог дана. Вештачењем у току поступка дате су две варијанте трошкова школовања које тужени треба да надокнади, полазећи од времена школовања у трајању од три године као војни стипендиста у средњој школи и у трајању од непуне четири године на Војној академији. По првој варијанти узет је у обзир и уговор о поравнању који су 16.03.2007. године закључили тужени као поверилац и тужилац као дужник, о висини штете настале неправилном исплатом припадајуће стипендије и накнаде за остварени успех у износу од 73.398,00 динара, и по тој варијанти укупни трошкови школовања које тужени треба да накнади тужиоцу износе 1.260.058,68 динара, док по варијанти 1 са ревалоризованом стипендијом без уговора поравнања ти трошкови износе 1.193.316,75 динара. Утврђено је да је тужени у активној војној служби провео укупно 6 година, 11 месеци и 6 дана, односно у периоду од 13.09.2008. године до 19.08.2015. године. Према допунском налазу вештака ако се за обрачун узме само период школовања на Војној академији, тада трошкови школовања које тужени треба да надокнади тужиоцу на име неизвршених обавеза износе 220.385,53 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је заузео становиште да су Уговор о стипендирању и Уговор о школовању два самостална уговора па их је посматрао одвојено и закључио да је потраживање по Уговору о стипендирању престало услед застарелости (школовање је трајало до 01.09.2004. године, а тужба поднета 24.08.2017. године), будући да је протекао рок из одредбе члана 371. ЗОО првостепени суд налази да је обавеза туженог да тужиоцу накнади трошкове стипендирања била предвиђена одредбом члана 3. тачка 5. Уговора само уколико изгуби својство војног стипендисте због неиспуњења уговорних обавеза или не ступи у војну школу за коју је стипендиран. У Уговору није предвиђено да је тужени дужан да врати стипендију уколико не остане у војсци у дуплом трајању времена стипендирања, па првостепени суд сматра да тужени није дужан да тужиоцу врати примљену стипендију. Из наведених разлога, првостепени суд обавезује туженог да тужиоцу накнади само трошкове школовања за време школовања на Војној академији, сразмерно неизвршеној обавези према Војсци, у износу 220.385,53 динара, а у складу са одредбом члана 69. Закона о Војсци. У преосталом делу одбио је тужбени захтев тужиоца као неоснован.

Другостепени суд не прихвата такав правни резон првостепеног суда у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиоца. Другостепени суд је становишта да два наведена уговора представљају једну целину и да постоји континуитет у школовању туженог на терет средстава којима располаже Војска, због чега је тужени сагласно члану 80. Закона о Војсци Србије био дужан да по завршеном школовању проведе у

професионалној војној служби двоструко време трајања школовања које обухвата како период стипендирања током средње школе, тако и период школовања на војној академији. Такав закључак другостепени суд заснива на одредбама члана 69. Закона о Војсци Југославије и 80. став 1. Закона о Војсци Србије, као и на Правилнику о поступку утврђивања и повраћаја трошкова школовања, специјализације, односно усавршавања и Упутству о методологији утврђивања трошкова школовања и цена за обрачун тих трошкова и о поступку наплате укупних трошкова школовања. Како се под трошковима школовања у складу са наведеним одредбама Закона и Правилника сматрају сви трошкови настали у току школовања лица за потребе војске, извршени на терет средстава којима располаже Војска, то се рок застарелости имао рачунати од завршетка целокупног школовања, односно од дана престанка војне службе 19.08.2015. године. Како у том случају рок застарелости предвиђен одредбом члана 371. ЗОО од 10 година није протекао, те како је тужени био у обавези да у професионалној војној служби проведе двоструко време школовања, односно непуних 14 година, то тужилац има право на накнаду свих трошкова школовања исплаћених из својих средстава сразмерно неизвршеном делу обавезе, у утврђеној висини од 1.260.058,68 динара.

Врховни суд налази да је другостепена одлука донета правилном применом материјалног права на потпуно и правилно утврђено чињенично стање.

Правилан је закључак другостепеног суда да уговор о стипендирању и уговор о школовању туженог представљају једну целину, која има обједињен циљ ступања и служења у професионалној војној служби. Тужени јесте стипендиран у средњој школи ради уписа на Војну академију, као војну школу за коју је стипендиран, али то, насупрот ревизијском наводу туженог, није био крајњи циљ и домаћај тог уговора. У том смислу је неоснован ревизијски навод туженог да је уписом на Војну академију тужени испунио своју уговорну обавезу у вези стипендирања и да никаква друга обавеза није била предвиђена Уговором о стипендирању. Одредба члана 69. Закона о Војсци Југославије, („Службени лист СРЈ“ бр. 43/94,....,3/2002), важећег у време закључења Уговора о стипендирању, као и одредба члана 80. став 1. Закона о Војсци Србије, који је ступио на снагу 01.01.2008. године, не праве разлику између школовања и стипендирања. Тако је одредба члана 69. Закона о Војсци Југославије предвиђала да је лице које се школовало на терет средстава којима располаже Војска дужно да по завршеном школовању ступи у службу у војсци и остане у тој служби двоструко време трајања школовања, односно стипендирања. Одредба члана 80. став 1. Закона о Војсци Србије („Сл. гласник РС“, бр.116/07) предвиђа да држављанин РС, који се на основу уговора закљученог са Министарством одбране школовао за вршење војних дужности, дужан је да по завршеном школовању, односно усавршавању ступи у службу у Војсци Србије и остане у тој служби најмање двоструко време трајања школовања, усавршавања, односно стипендирања. Из цитираних законских одредби произлази да је за обавезу останка у служби у Војсци, у двоструком трајању школовања, релевантан и период стипендирања и период школовања. Тужени јесте стипендиран ради уписа на Војну академију, али са крајњим циљем ступања у војну службу и останка у тој војној служби онолико времена колико је укупно школован на терет средстава Војске. Уговор представља закон за странке, али у границама принудних прописа. Обавеза туженог да остане у војној служби одговарајући временски период произлази директно из закона. Случајеви накнаде трошкова стипендирања предвиђени Уговором односе се само на случај губитка својства војног стипендисте у току трајања тог Уговора, односно у случају да стипендиста не ступи у војну школу за коју је стипендиран. Дакле, то су случајеви који су се могли остварити у току трајања тог уговора, као посебни разлози

за накнаду трошкова стипендирања. С друге стране, када је школовање у целости завршено и корисник стипендије, односно студент Војне академије ступи у војну службу, тада се накнада трошкова школовања дугује и исплаћује у складу са одредбом члана 70. став 2. Закона о Војсци Југославије, односно у складу са одредбом члана 80. став 5. Закона о Војсци Србије. Стога је правилан закључак другостепеног суда да је за обрачун трошкова школовања које је тужени дужан да надокнади тужиоцу требало да се узме у обзир целокупан период у коме се тужени налазио на школовању на терет средстава којима располаже Војска и то три године као ученик средње школе и непуне четири године на Војној академији. Како је сагласно томе тужени требало да остане у војној служби непуних 14 година, а он је у служби провео 6 година, 11 месеци и 6 дана, тужиоцу је правилно досуђена накнада трошкова школовања у укупном износу од 1.260.058,68 динара, односно у износу од 1.039.673,15 динара (будући да је првостепеном пресудом тужиоцу већ досуђен износ од 220.385,53 динара).

Врховни суд је ценио и остале ревизијске наводе туженог, али је нашао да су неосновани и без утицаја на правилност другостепене пресуде. Како тужени није успео у поступку по ревизији, одбијен је и његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка.

У складу са изнетим одлучено је као у изреци, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић